

Sygn. akt VIII U 291/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy S. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania S. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 13 stycznia 2015 roku znak (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, iż S. O. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 15 września 2014 roku oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 listopada 2014 roku.

Sygn. akt VIII U 291/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 13 stycznia 2015 roku, na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, z późn. zm.) stwierdził, że S. O. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 15 września 2014 roku oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 listopada 2014 roku. Wskazał, że przedstawienie samych faktur na wykonanie usług sprzątaniny wystawionych w okresie od 30 września 2014 roku do 24 grudnia 2014 roku nie świadczy o wykonaniu w/w usług. Ponadto kwota przychodu uzyskanego przez wnioskodawczynię przez 3 miesiące prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie wskazuje, że działalność została podjęta dla zabezpieczenia bytu i celów finansowych. W ocenie organu rentowego podejmowane przez wnioskodawczynię czynności miały charakter pozorny, służący jedynie sztucznemu wykreowaniu tytułu prawnego do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym w celu uzyskania zasiłku macierzyńskiego od wysokiej podstawy wymiaru składki w kwocie 9365,00 zł (decyzja k. 20-22 akt ZUS).

W dniu 16 lutego 2015 roku odwołanie od powyższej decyzji wniosła S. O., zaskarżając wyżej wymienioną decyzję w całości oraz wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu,

rentowemu, i wypadkowemu od 15 września 2014 roku oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 listopada 2014 roku z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (k. 2-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 8-10v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

S. O. od dnia 15 września 2014 roku rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą C. (...)! S. O. (wypis z (...) k. 2 akt ZUS). W chwili rejestracji działalności gospodarczej była w 5 lub 6 miesiącu ciąży. Wnioskodawczyni wcześniej, tj. od początku lutego 2014 roku pracowała w kawiarni na podstawie umowy o pracę przez niecały rok. Otrzymywała najniższą krajową. Zawsze chciała założyć swoją działalność. Odeszła z pracy i razem z mężem stwierdzili, iż może prowadzić swoją działalność i że mąż pomoże jej w założeniu tej działalności.

Przedmiotem działalności gospodarczej prowadzonej przez wnioskodawczynię jest sprzątanie biur, mieszkań, samochodów (zeznania wnioskodawczyni k. 21v, 48v a.s., zeznania świadków M. S. k. 34v a.s., P. D. k. 35 a.s.).

Wnioskodawczyni nie zamieszczała żadnego ogłoszenia, chodziła od biura do biura i pytała, czy ktoś nie potrzebuje takich usług. W dniu 22 września 2014 roku wnioskodawczyni zawarła umowę na sprzątanie pomieszczeń biurowych z (...) s.c. w P. na okres do 22 września 2015 roku (k. 6-7, 33 a.s.). Wnioskodawczyni sprzątała osobiście te pomieszczenia raz w miesiącu, a w tym czasie, gdy była na zwolnieniu lekarskim sprzątanie wykonywała jej teściowa A. O., z którą zawarła umowę o dzieło (k. 33 a.s.). Wnioskodawczyni ponadto wykonywała kilkakrotnie usługi na rzecz M. S. polegające na sprzątaniu samochodu oraz usługi polegające na myciu okien, praniu dywanów i sprzątaniu mieszkania u P. D. i M. W. oraz jednorazowo sprzątanie w kawiarni (...) w J.. Wnioskodawczyni otrzymała wynagrodzenie za świadczone usługi (faktury za okres od września do grudnia 2014 roku k. 5-11 akt ZUS, faktury za okres od stycznia do sierpnia 2015 roku k. 33 a.s., zeznania wnioskodawczyni k. 21v, 48v a.s., zeznania świadków: M. S. k. 34v a.s., P. D. k. 35 a.s.).

W okresie od 15 września 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku wnioskodawczyni osiągnęła przychody z działalności gospodarczej w łącznej kwocie 1710,00 zł (ewidencja przychodów za miesiące wrzesień – grudzień 2014 roku k. 12-15 akt ZUS).

Prowadzeniem księgowości firmy wnioskodawczyni zajmowało się Biuro (...) T. S. na podstawie umowy zlecenia zawartej w dniu 20 października 2014 roku (k. 33 a.s.).

Wnioskodawczyni w dniu (...) urodziła dziecko. Będąc w ciąży czuła się dobrze i na zwolnienie lekarskie poszła dopiero od 29 grudnia 2014 roku. Do tego czasu osobiście wykonywała usługi sprzątania i po urodzeniu dziecka od lutego 2015 roku do chwili obecnej osobiście świadczy usługi sprzątania w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni oraz świadków: M. S. i P. D., którzy w swoich relacjach wskazywali okoliczności dowodzące, że wnioskodawczyni faktycznie świadczyła usługi sprzątania i wykonywała działalność gospodarczą. Wskazać należy, iż wnioskodawczyni konsekwentnie w całym toku postępowania podkreślała, że faktycznie prowadziła i prowadzi w dalszym ciągu działalność gospodarczą. Okoliczności te w pełni potwierdzone zostały w niniejszej sprawie nie tylko dowodami z dokumentów przedstawionych przez wnioskodawczynię, ale również zeznaniami świadków, którzy potwierdzili, że firma wnioskodawczyni wykonywała na ich rzecz usługi sprzątania. Zeznania wszystkich przesłuchiwanych w tej sprawie i wymienionych wyżej osób były przy tym logiczne, wewnętrznie spójne i wzajemnie ze sobą zbieżne, a nadto konsekwentne, rzeczowe i znajdujące ugruntowanie w treści zebranego materiału procesowego, zwłaszcza zaś w dowodach ze zgromadzonych dokumentów. Stąd też Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni i przesłuchanych świadków, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich

szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Dodać jeszcze należy, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby niespokrewnione i niespowinowacone z wnioskodawczynią i przez to niemające żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań na jej korzyść oraz kreowaniu niezgodnej z rzeczywistością wersji zdarzeń.

Wiarygodnością obdarzył Sąd także zebrane w sprawie dowody z dokumentów, których autentyczność i prawdziwość nie została w toku postępowania skutecznie podważona i nie wzbudziła wątpliwości co do ich rzetelności.

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 121, tekst jednolity) - dalej u.s.u.s. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące. Dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10 (art. 11 ust. 2 u.s.u.s.). Do tej kategorii zaliczają się również osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 14 ust. 1 u.s.u.s., objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a, z którego wynika, iż objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4.

W ocenie Sądu, podjęcie działalności gospodarczej wymaga zachowania określonych warunków, których spełnienie nadaje temu przedsięwzięciu legalny charakter. Niewątpliwie przesłanką legalności jest złożenie wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Z przedstawionego w sprawie stanu faktycznego wynika, że wnioskodawczyni złożyła taki wniosek i zadeklarowała rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej od dnia 15 września 2014 roku.

Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 25 listopada 2005 roku (I UK 80/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 309), wyraził pogląd, że wykonywanie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie w celu zarobkowym czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzających do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze), np. poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych; wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością usługową, zmierzają bowiem do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania, a w rezultacie podjęcia czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia prowadzenia działalności.

Z okoliczności sprawy wynika, że złożenie wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej nastąpiło w czasie zaawansowanej ciąży wnioskodawczyni. Wprawdzie sam fakt bycia w ciąży nie eliminuje możliwości rozpoczęcia działalności gospodarczej, to jednak wpływa na definitywną ocenę, czy podjęcie działalności gospodarczej nastąpiło w celach faktycznego jej wykonywania, czy też fikcyjnie (aby mieć odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne). Należy podkreślić, że ustawodawca wiąże powstanie stosunku ubezpieczenia społecznego nie z samym zamiarem założenia działalności gospodarczej, lecz z rzeczywistym jej wykonywaniem.

W celu dokonania oceny, czy wnioskodawczyni rzeczywiście prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, należy odwołać się do przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 roku, poz. 672, zwana dalej: u.s.d.g.), które zawierają legalną definicję działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 2 u.s.d.g. działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 grudnia 1991 roku (III CZP 117/91, OSNCP 1992, Nr 5, poz. 65), wskazał na specyficzne cechy działalności gospodarczej, tj.:

- a) zawodowy, a więc stały charakter,
- b) związaną z nią powtarzalność podejmowanych działań,
- c) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania,
- d) uczestnictwo w obrocie gospodarczym.

Ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu w ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana, jako prowadząca taką działalność (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 roku, III AUa 802/12, LEX nr 1271809 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 czerwca 2014 roku, III AUa 1401/13, LEX nr 1493716). Sąd miał również na względzie, że podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej stanowi już o jej wykonywaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 roku, II UK 51/11, Lex Nr 1227548).

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, iż prawidłowo przebiegająca ciąża ubezpieczonej nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza jeśli działalność ta nie wymaga wysiłku fizycznego oraz pozwala na ustalenie elastycznych godzin wykonywania usług, a nawet świadczenie pracy we własnym domu. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, III AUa 1542/12, Lex Nr 1311944).

Należy podkreślić, że na pracę zarobkową osoby prowadzącej działalność gospodarczą składają się wszystkie czynności, których wykonywanie wynika z rodzaju tej działalności oraz czynności związane z samym prowadzeniem firmy. Zatem należy do nich także nadzór nad zatrudnionymi pracownikami, wydawanie dyspozycji i wskazówek, wystawianie faktur itp. (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 17 stycznia 2002 roku, sygn. akt II UKN 710/00, OSNP 2003/20/498). Tym samym stwierdzić należy, że osoba prowadząca działalność gospodarczą, wykonując obowiązki zeń wynikające, może oddelegować zadania lub ich część na zatrudnionego przez siebie pracownika, nie musi wszystkiego wykonywać osobiście.

Zdaniem Sądu, analiza materiału dowodowego, zgromadzonego przed Sądem Okręgowym, jak i przed organem rentowym, pozwala przypisać działaniom wnioskodawczyni wyżej wskazane cechy działalności i gospodarczej. W ocenie Sądu, przedstawiony materiał dowodowy zebrany w sprawie nie potwierdza słuszności stanowiska organu rentowego. Działalność gospodarcza rzeczywiście była i jest wykonywana przez wnioskodawczynię. W realiach niniejszej sprawy nastąpiło prowadzenie zawodowej działalności gospodarczej w celach zarobkowych oraz w sposób zorganizowany i ciągły. Po stronie działań odwołującej wskazać należy konieczne cechy powtarzalności. W rezultacie, w ocenie Sądu, działania podjęte przez wnioskodawczynię nie cechowała sporadyczność i okazjonalność, a częstotliwość ich podejmowania pozwala przesądzić o ciągłości i zorganizowanym charakterze tej działalności. Świadczy o tym aktywność S. O., przejawiająca się pod postacią zakupu środków czystości niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, wynajęcia profesjonalnego biura rachunkowego do prowadzenia księgowości. Wnioskodawczyni wykonywała usługi polegające na sprzątnięciu samochodu, mieszkania, myciu okien, dywanów, sprzątnięciu pomieszczeń biurowych na rzecz (...) s.c., M. W., M. S., P. D., co potwierdzają ich zeznania, a także rachunki za wykonywane usługi, oraz zeznania samej wnioskodawczyni. Za wykonane usługi wnioskodawczyni otrzymała wynagrodzenie. Co więcej, wolą odwołującej jest kontynuowanie prowadzenia wykonywanej przez nią działalności.

Z kolei okoliczność, że odwołująca postanowiła rozpocząć prowadzenie działalności będąc w ciąży, nie ma znaczenia w sprawie. Podkreślenia wymaga, że ciąża nie stanowi przesłanki wyłączającej możliwość podjęcia

prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Brak jest bowiem przepisu sankcjonującego taki zakaz, czy też pozbawiającego zarejestrowanie działalności w takiej sytuacji jakichkolwiek walorów prawnych.

Całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości wskazuje, iż wnioskodawczyni podjęła działalność gospodarczą z zamiarem jej prowadzenia przez dłuższy okres czasu i uzyskiwania przychodów z tej działalności, a nie w celu uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wnioskodawczyni faktycznie prowadzi tę działalność od 15 września 2015 roku do chwili obecnej i uzyskuje z niej przychody, które na początku działalności zazwyczaj nie są zbyt wysokie.

Ubezpieczona działała w granicach prawa, które daje możliwość podjęcia działalności gospodarczej i działalność tę podjęła przede wszystkim w celu jej prowadzenia (a nie uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego) i faktycznie ją prowadzi, co rodzi obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w ZUS, zaś przepisy przewidują możliwość zadeklarowania wyższej podstawy wymiaru składek, niż minimalna.

Dlatego Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w wyroku.